

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

הלכות חול המועד סימן תקל תקלא

לחכמים (ב) להתיר:

תקלא דיני גילוח בחול המועד, ובו ח' סעיפים:

א (א) מצוה לגלח (ב) בערב יום-טוב: ב (ג) אין מגלחין (ה) במועד (ו) אפילו אם גילח קודם מועד: ג (ז) אפילו אם היה (ח) אנוס ומפני-כך לא גילח בערב יום-טוב, אינו מגלח במועד, (ו) והוא הדין למי שהיה חולה ונתרפא במועד: ד *ואלו מגלחין במועד: מי שיצא מבית

א פשוט בגמרא מועד קטן י"ד ב טור והגהות אשר"י כשם אור דוד ושאר פוסקים ג שם בגמרא ד' משנה שם י"ג ר"ז ושם בגמרא

באר היטב

(3) אנוס. ולא מוכחא מילתא כ"כ. ואפילו לא היה להם אומן מעיי"ט אסור, ב"י:

ואסר להם אפילו דבר אבד, אין לחכם אחר להתיר להם, עיין שם: (6) במועד. כדי שיגלח ערב י"ט ולא יכנס למועד כשהוא מגולח:

משנה ברורה

ביאור הלכה

ביום, (1) דכיון דמצוה לכבדו באכילה ושתייה, ועיקר אכילה הוא לחם: (ב) להתיר. מקום שנהגו המון להקל אפילו בדבר שאינו אבד, ובא חכם ואסר להם, למגדר מילתא, אפילו דבר האבד, אין לחכם אחר להתיר להם [אחרונים]. איתא בירושלמי: אמר רבי אבא בר ממל: אלו היה מי שימנה עמי, התרתי שיהיו עושין מלאכה בחול-המועד [והיינו מקח וממכר (1) וכי האי גוונא דבר שאינו מלאכה גמורה]; כלום אסור לעשות מלאכה אלא כדי שיהו אוכלין ושותין ויגעין בתורה, ועכשיו אוכלין ושותין ופוחזין, עד כאן לשונו. וכתב הכל-בו: נראה מזה, שאיסור גדול בשחוק יותר ממלאכה, שכונת השם יתברך בנתינת המועד היתה כדי להידיבק ביראתו ואהבתו ולעסוק בתורתו התמימה, עד כאן לשונו:

חז"ל לעשותם. הרמב"ן הטיל פשרה, שכל מלאכה שאינו לצורך המועד ואינו דבר האבד הוא מן התורה, ושהיא לצורך המועד היא מותרת אף מלאכת אומן ואף-על-גב דאית ביה טרחא יתירא, וכן כל דבר אבד אף-על-פי שאינו לצורך המועד ומותרת ואף-על-גב שהיא טרחא יתירה, וחכמים מדבריהם אסרו קצת מלאכות, ועיקר חול-המועד ודאי דבר-תורה היא, ולזה הסכים הרשב"א סוף פרק קמא דעבודה זרה והרשב"א במכילתין, וכן הכריע הבי"ח להלכה כשיטה זו והעתיקו המגן-אברהם, וכן מדברי הגר"א בכיאוורו משמע גם-כן שהוא מצדד לשיטה זו, ובתשובת הרשב"א שהובא בארחות-חיים הלכות תפילין כתב שכן הוא גם-כן דעת חכמי צרפת לאסור מלאכה בחול-המועד מן התורה, והשגת-אריה באבג"מ-מילואים מצדד גם-כן להלכה דאסור מן התורה, וכן בבית-יוסף בסימן זה. והנה לפי דעת כל הפוסקים האלו, כשיזדמן איזה ספק במלאכת חול-המועד [לבד מהדברים שלדעת הרמב"ן הרשב"א הם רבנן] צריך להחמיר, דהוא ספק בשל תורה. ועיין לקמן בסימן תקלו בביאור הלכה דיש חילוקים בענין זה. ואף דמשולחן-ערוך לקמן בסימן תקלו כסופו דפסק כרב אמי להקל נגד רב הונא, וכן בסימן תקלח סעיף א ובסימן תקלט סעיף ו משמע דלהלכה תפס כשיטת המקילין דעיקרו הוא דרבנן, אפשר שלא ראה כל הני ראשונים שהבאתי, ועל-כל-פנים אין למהר להקל כי אם לצורך גדול:

א (א) מצוה לגלח וכו'. כדי (6) שלא יכנס לרגל כשהוא מגולח: (ב) בערב יום-טוב. בין קודם חצות (3) ובין לאחר חצות, לבד מערב פסח דאסור להסתפר לאחר חצות, כמבואר לעיל בסימן תסח: ב (ג) אין מגלחין במועד. והוא הדין (ג) סיפור הראש, אלא שדרכן היה לגלח. (7) ואף דסיפור וגילוח הוא דבר של יפוי ותיקון הגוף, שהוא צורך המועד, אפילו הכי אסרו בתוך המועד, כדי שיזדח לגלח

* אין מגלחין במועד. היינו אפילו על-ידי עכו"ם, וכל מה שכתוב לקמיה דמותר היינו אפילו על-ידי ישראל [אחרונים]: * ואלו

אוצר החכמה

קודם המועד, (ה) דאם היו מותרין לגלח בתוך המועד, היו סומכין עצמן לכתחלה על זה ויכנסו לרגל כשהן מגולחין: (ד) אפילו אם גילח. דתו אין בו חשש זה שיכנס לרגל כשהוא מגולח, דהא גילח עצמו גם קודם הרגל, אפילו הכי אסור (1) משום הרוואין, דהרואה לא ידע שגילח עצמו, ויאמר שמותר לגלח בכל גווני: ג (ה) אפילו אם היה אנוס. כגון שנאבד לו אבידה בערב הרגל או להאומן ולא היה יכול לגלח, וכי האי גוונא שארי אונסין, לבד המבוארים להיתר בסעיפים שאחר זה, דהני אונסין (1) מפורסמין וגלויין לכל הוא שאי אפשר להם לגלח מקודם, אבל שארי אונסין אינם מפורסמין וידועים, ואם נתיר להם יבואו להתיר אף שלא מתוך אונס: (ו) והוא הדין למי שהיה חולה. שאמרו, שהחולה כשהוא מספר מכביד עליו

שער הציון

(1) כסברת הר"י שהובא בבית-יוסף בסימן קפח לענין יום-טוב, שצריך לחזור אם לא הזכיר 'עלה ויבוא' בברכת-המומן, ואף השולחן-ערוך פסק שם דחול-המועד דינו כראש-חודש, היינו רק לענין ידעבד, ואף בזה מפקפק שם הגר"א ומצדד כדעת הרשב"ץ המוכח שם בבית-יוסף, עיין שם, אבל לענין לכתחלה בודאי מצוה להשוותו ליום-טוב: (1) וכעין מה שביאר הרמב"ן לשיטתו דברי הירושלמי, עיין בנימוקי-יוסף והובא בבית-יוסף: (6) פוסקים. ואפשר דאם גילח בתוך שלשים יום לא שייך זה, דניווול הוא יותר משלשים יום [פמ"ג]. ולדידן במדינותינו שאין המנהג לגלח רק במספרים, ואם-כן אפילו אחר שסיפר עצמו נשאר עליו מעט שיער, וממילא אפילו אם ישא אחר זה פחות משלשים יום יתרבה עליו השיער יותר משלשים יום שלפנים שהיה אז אחר גילוח: (3) עיין בפרי-מגדים שכתב דלכתחלה יגלח קודם חצות, וצ"ע על זה ממה שכתב המגן-אברהם בסימן רנא בסעיף-קטן ה בשם האר"י שכתב שם שלא לגלח אחר מנחה, והיינו אחר שהגיע זמן מנחה, ורוצה לומר מנחה גדולה בערב-שבת, והוא הדין בערב-יום-טוב. ולפי מה שכתבנו שם בשם האחרונים ונוכל לסמוך על דעת הפוסקים דמנחה היינו מנחה קטנה, נראה דבערב-יום-טוב כשהזמן דחוק לו, אפילו לכתחלה יוכל לסמוך עליהם. וכל זה לענין לכתחלה, אבל לענין ידעבד הלא ידוע דעת הרמ"א שם בסוף הסימן דמסתפרין כל היום, ואף דהגר"א שם מפקפק על זה, לענין ערב יום-טוב כדי שלא יכנס לרגל כשהוא מגולח אין להחמיר, וכן המנהג: (2) פשוט: (7) לשון הריטב"א: (א) גמרא וכפירוש רש"י והרמב"ם: (1) בית-יוסף: (1) העתקתי זה מלשון הריטב"א, ומישיב הענין בדבריו, דשארי פוסקים שהעתיקו רק הטעם משום דאבידה אינו דבר מפורסם, קשה טובא, דמי שנדר שלא לגלח והתירו חכם הלא גם-כן אינו מפורסם, דאטו הנודר נדר כפרהטיא דוקא, וההיתר הלא ביחיד מומחה גם-כן אינו מפורסם ואפילו הכי התירו; וכייתר כחולה שעמד מחליו במועד, הלא הוא מפורסם בוודאי לזבים שהיה חולה ואפילו הכי אסרו. אלא העיקר נראה כמו שכתב הריטב"א, דהני האונס עצמו הוא דבר גלוי וברור שלא היה באפשר לו, מה שאין כן בשאר אונסין שאין האונס גלוי ומחולל אסרו, דכל אחר יאמר שאנוס היה שלא היה לו פנאי וכיוצא בזה, וזה נכלל לדבריו כתידין הגמרא גבי מי שאבדה לו אבידה יאמרו כל הטייקא אסורין וטייקי ביהותם מותרין. וגם מהרמב"ם משמע גם-כן דהעיקר הוא משום דהני בוודאי אי אפשר להם ולא מפני הפרסום, ולכן אתי שפיר נמי דין רחולה, שאין זה אונס מחלט: